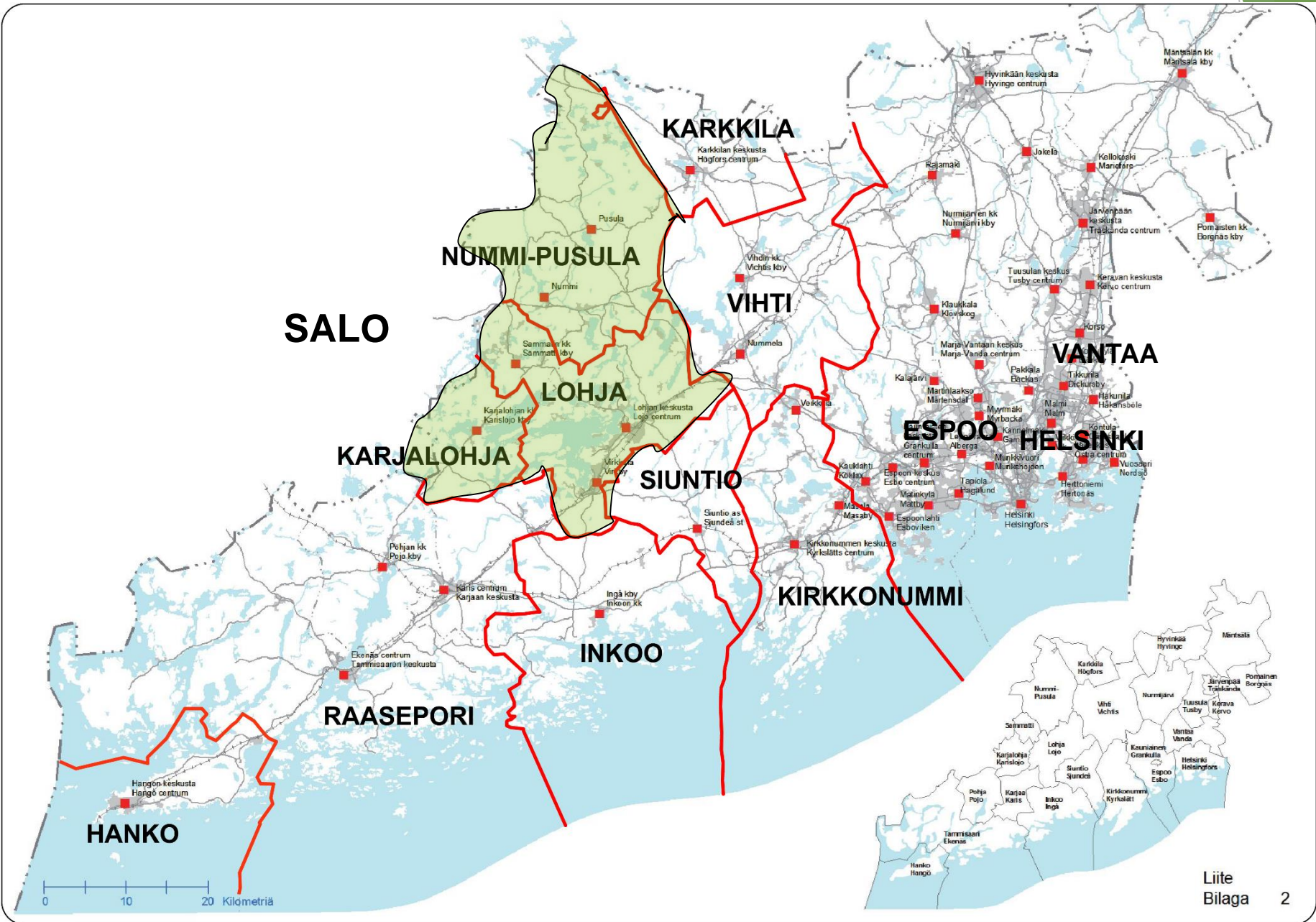

MITÄ KONKREETTISTA KUNTA VOI TEHDÄ LUONNON MONIMUOTOISUUDEN SUOJELEMISEKSI

YSV, Lamminpäivät 3.10.2019

Risto Murto

LAINSÄÄDÖSTEN PERUSTEITA

- Luonnonsuojelulaki: Kunnat valvovat ja edistävät luonnon- ja maisemansuojelua, luonnonmuistomerkin rauhoittaminen
- Laki kuntien y-suojelun hallinnosta: Valvoa ja edistää y-suojelua mm. luontoa ja ympäristöä suojelemalla
- Perustuslain mukaan julkishallinnolla on vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta
- Maankäyttö- ja rakennuslaki: Luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilyttäminen ja luonnonvarojen säästeliäs käyttö
- Metsälaki: Tunnistettava erityisen tärkeät elinympäristöt ja biologinen monimuotoisuus säilytettävä.

KUNTA AVAINASEMASSA

- Jokainen kohde on jossain kunnassa
- Kunnissa on paras paikallinen asiantuntemus oman alueen luonnon erityispiirteistä.
- Kunnilla vahva rooli maankäytön suunnittelussa: Antaa suojelulle hyvät lähtökohdat
- Tärkeää on varmistaa, että kaikissa maankäytön suunnitelmissa, erilaisissa toimenpiteissä ja hankkeissa on otettu huomioon luontoarvot – ympäristöpuolella on siinä iso vastuu

TUNNE KUNTASI LUONNONARVOT

- Oleellista on tietää oman kunnan luonnon erityispiirteet ja tunnistaa myös valtakunnalliset luonnonsuojelun tavoitteet
- Kuntien arvokkaat luontotyypit -opas antaa vinkkejä valtakuntatason alueellisiin erityispiirteisiin
- Avainlähteet:
  - Suomen uhanalaiset luontotyypit 2018. Osat 1 ja 2
  - Suomen lajien uhanalaisuus 2019.
  - Ympäristöhallinnon paikkatietorekisterit: Hertta, Laji.fi, ym.
  - Valtakunnalliset ja maakunnalliset erillisselvitykset
  - Kunnan omat selvitykset
  - Eri harrastejärjestöjen tiedot
- Tiedot paikkatietorekisteriin vähintään kaikkien oman kunnan yhteistyötahojen käyttöön

YSV, Lamminpäivät 3.10.2019
Risto Murto

LOHJAN ERITYISPIIRTEET

- Lehtoluonnon keskus
- Kalkkikallioalueita
- Perinnebiotooppeja
- Harjuluontoa
- Paljon uhanalaisia lajeja
- Paljon vesistöjä ja lintuvesiä
- Paljon vanhaa tutkimustietoa
- Pirstoitunut maa-alueiden omistus
- Pitkä asutushistoria
- Jo varhain raivattu maita pelloiksi ja rantoja asutettu

YSV, Lamminpäivät 3.10.2019
Risto Murto

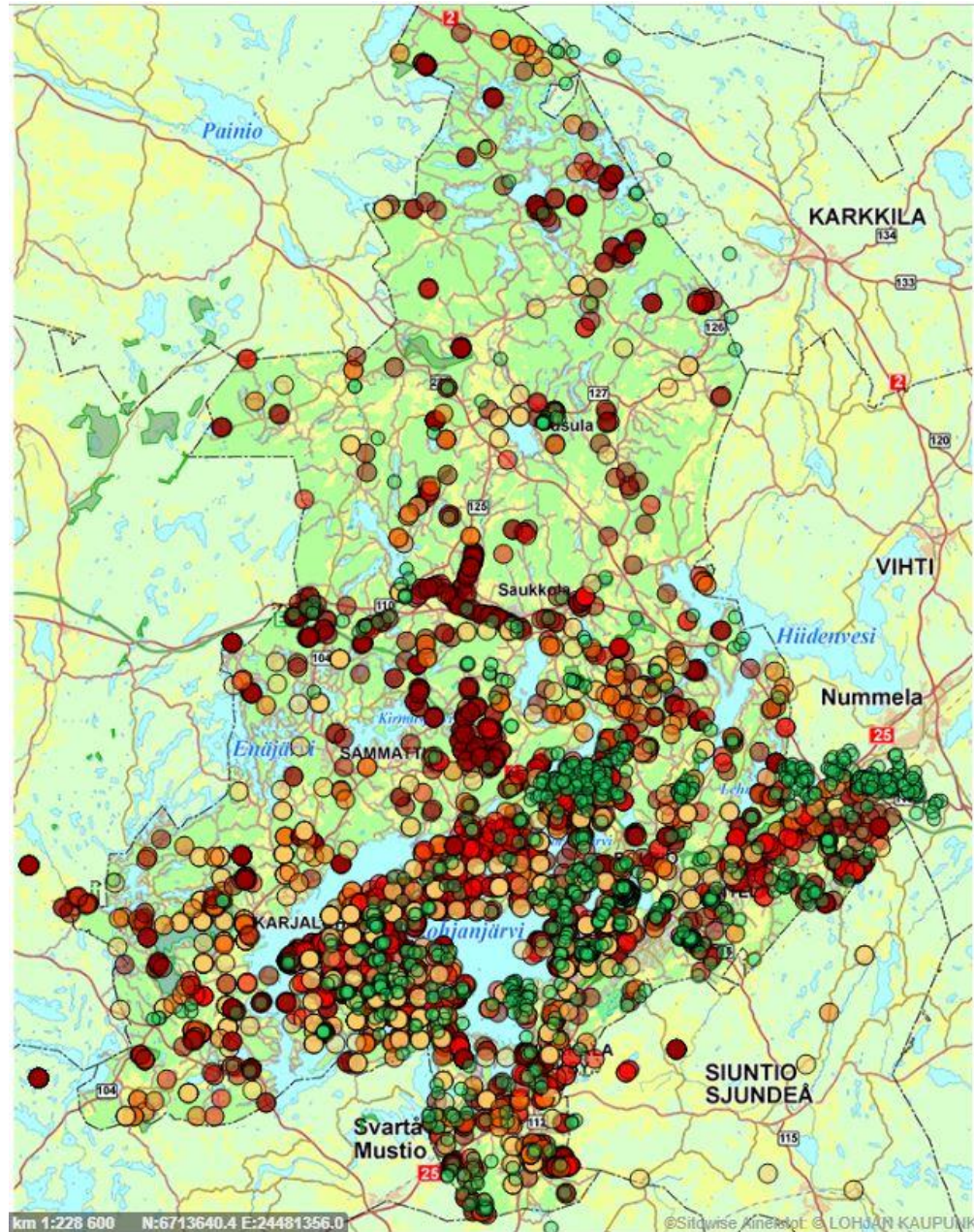
LOHJAN LUONNONSUOJELU PÄHKINÄKUORESSA

- Luonnonsuojelualueet 179 kpl, 1370 ha
- Suojellut luontotyypit 26 kpl , 35 ha
- Suojellut kasvupaikat 17 kpl, 7 ha
- Liito-oravan elinpiirirajauksia 59 kpl
- Luonnonmuistomerkit 24 kpl
- Valtakunnallisia suojeluohjelmien kohteita 31 kpl, n. 1830 ha
- Muita arvokkaita luontokohteita n. 410 kpl
- Uhanalaisia lajeja 411 kpl
- Uhanalaisten lajien havaintoja 2637 kpl
- Huomionarvoisia lajeja 332 ja niiden havaintoja 664 kpl

YSV, Lamminpäivät 3.10.2019
Risto Murto

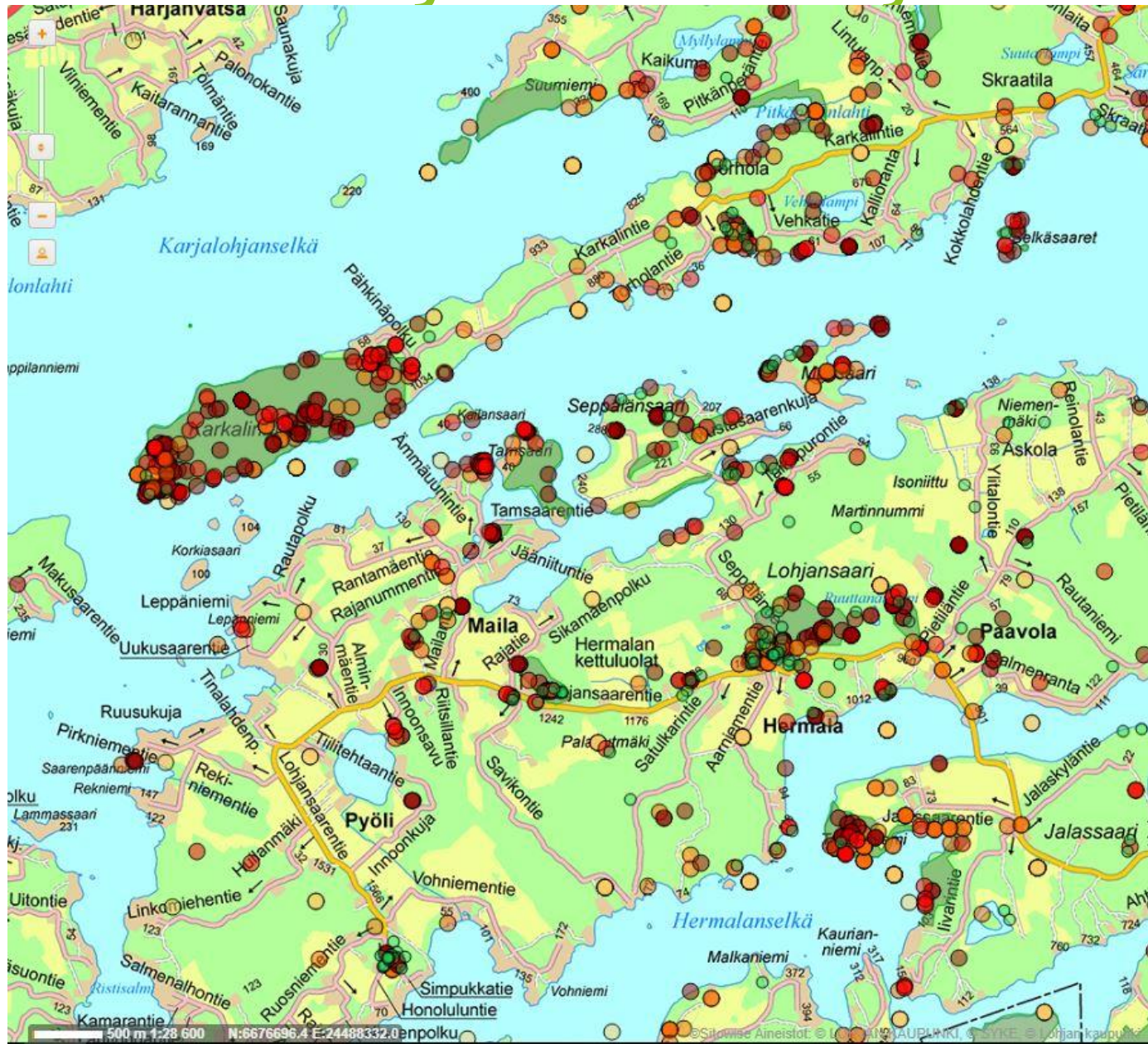
Uhanalaisten lajien havaintoja

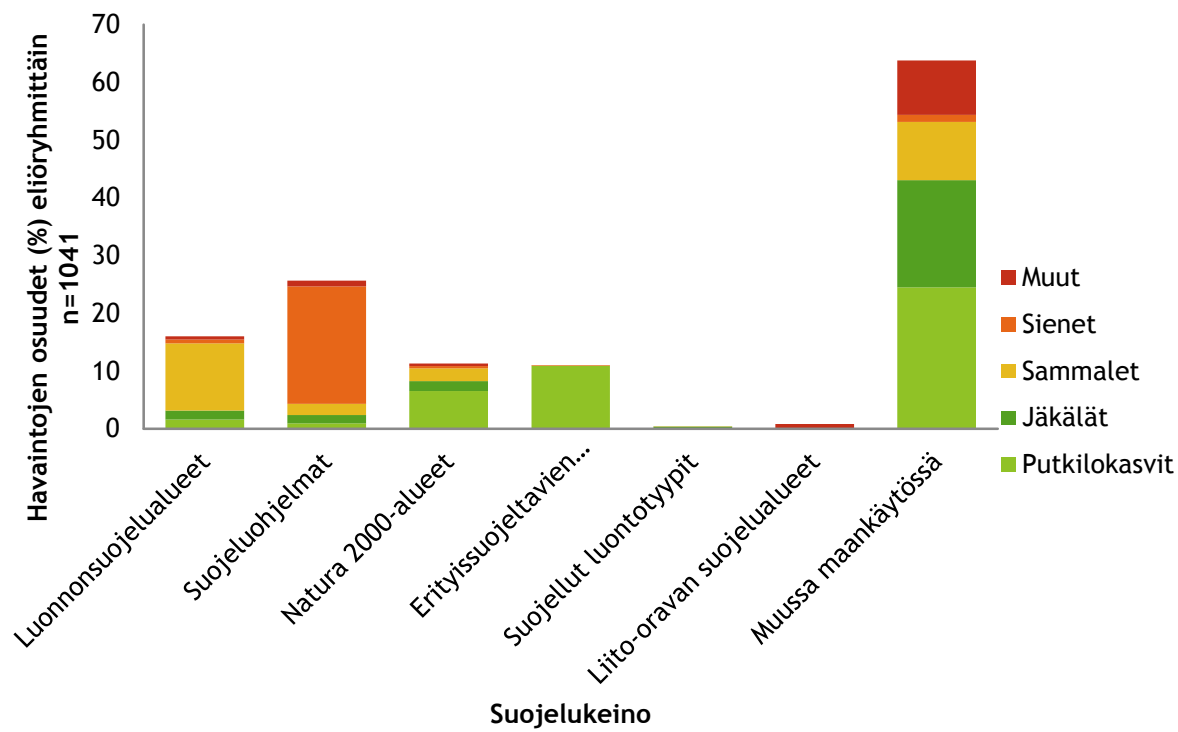
YSV, Lamminpäivät 3.10.2019
Risto Murto

Uhanalaisten lajien havaintoja

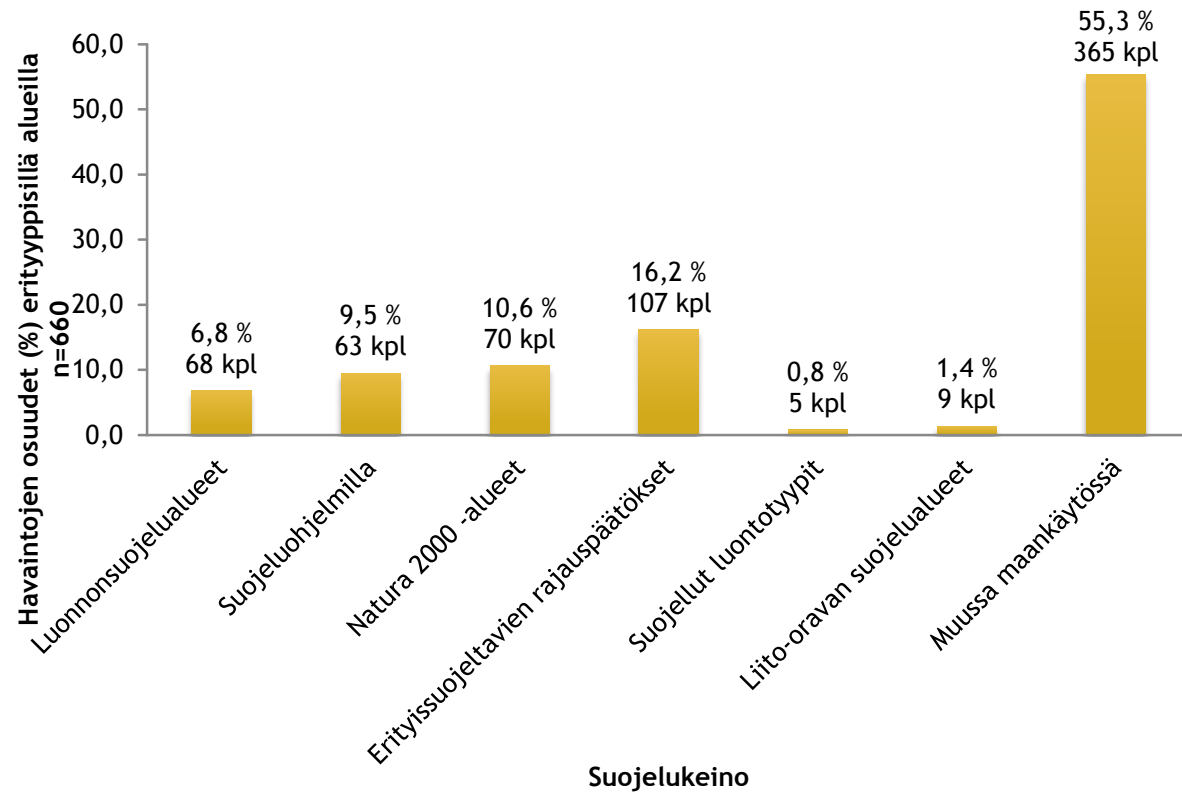

YSV, Lamminpäivät 3.10.2019
Risto Murto

Uhanalaisten lajien havaintojen eliöryhmittäiset prosenttiosuudet kokonaisuaineistosta (1041) eri suojelukeinoissa Lohjalla (v.2010 aineisto) Lähde: Julkaisematon graduaineistoa, Katariina Kuro

YSV, Lamminpäivät 3.10.2019
Risto Murto

Uhanalaisten metsälajien havaintojen lukumäärät käsitellystä aineistosta eri suojelukeinoissa ja muussa maankäytössä Lohjalla (v.2010 aineisto) Lähde: Julkaisematon graduaineistoa, Katariina Kuro

MITÄ TEHTY ?

- Aluksi kartoitettu yleisselvityksin: Arvokkaat luontokohteet, arvokkaat lehdot ja kallioalueet sekä perinnebiotoopit ja rantojen luontotyyppejä
- Uha- ja arvokkaiden lajien elinpaikat kartalle
- Nykyisin luontoselvityksiä tehdään kaavoituksen ja erilaisten hankkeiden yhteydessä
- Kaupungin omistamien metsien mahdolliset METSO – kohteet kartoitettu
- Kaupungin metsäsuunnitelma oli yleisesti kommentoitavana – kaikki sai vaikuttaa

MITÄ TEHTY ?

- Keskitytty paikkatiedon hallintaan ja tietojen jakoon: Kaikki luontotiedot kaikkien sisäisten tahojen käytössä – myös uha-lajit pistekohteena
- Asiantuntijan ja lausunnonantajan rooliin
- Mukana kaavojen ja hankkeiden aloituskokouksissa
- Luomaan verkostoja
- Tekemään yhteistyötä erityisesti metsänomistajien kanssa ja metsäalan suunnittelijoiden kanssa
- Hoitamaan arvokohteita
- Vieraslajien torjuntaan

KONKREETTISTA YHTEISTYÖTÄ

- Tehty yhteistyötä erityisesti metsänomistajien kanssa ja metsäalan suunnittelijoiden kanssa
  - Metsäsuunnittelijoilla käytössä kaikki luontotiedot
  - Jos hakkuu arvokohteella, niin neuvotellaan aina maastossa
  - Mukana metsän omistaja ja metsäsuunnittelija
  - Näytetään /esitellään kohteen luontoarvot ja sen perusteet
  - Tuodaan esille eri metsänhoidon ja rauhoitustapojen vaihtoehtoja
  - Jos päädytään suojeluhakemukseen niin hoidetaan siihen liittyvä paperisota ja neuvottelu ELY-keskuksen kanssa
  - Maanomistajan täytyy vain allekirjoittaa paperi, muut hoidetaan

Konkreettista luonnonhoitoa

- Luonnonhoitoryhmä ns. Mahis -ryhmä ja kesäduunarit
- Perinnebiotooppien hoitoa
- Uhanalaisten lajien hoitoa ja seuranta/kartoitusta
- Luontotyyppien hoitoa
- Vieraslajien torjuntaa: Jättiputki ja jättipalsami sekä lupiini
  - Ensisijaisesti jos uhkaa arvokasta luontokohdetta tai uha-lajia
- Luontovalistusta:
  - n. 20 kaupunkilaisille ilmaista luontoretkeä ammattioppaan johdolla
  - Esitelmiä erilaisissa tilaisuuksissa

TOTEUTUSTEN POHDINTAA ?

- Luontotyyppirajaus vai laajempi luonnonsuojelualue?
- Metsälakikohde vai laajempi luonnonsuojelualue?
- METSO -kohde määräaikainen vai pysyvä rauhoitus?
- Uhanalaisen lajin elinpaikan säilyttäminen – mitä vaihtoehtoja
- Uhanalaiset luontotyypit – unohdettu selvitys
- Potentiaalinen alue/ hyvä peruslajisto – miten noteerataan
- Aueella harvinainen, lähes ainoa tai erityispiirteinen luontotyyppi –miten noteerataan
- Huomioidaan myös paikalliset kohteet
- Kaavojen suojelumerkinnät - mikä käytetään mihinkin kohteeseen
- Kaavojen suojelualueiden toteutus – tärkeää hoitaa heti kun kaava vahvistettu

YHTEENVETO / KERTAUSTA

- Luontoselvitykset aina jokaiseen kaavaan ja hankkeeseen. Hankkeen vastuullinen taho tekijänä – kunnan ympäristöpuoli asiantuntijana, tiedon jakajana ja lausunnon antajana.
- Kaikki hankkeet kunnan ympäristöpuolen kautta:
  - Metsänhoitotoimenpiteet, poikkeusluvut ja suunnittelutarveratkaisut, maisematyöluvat, johtolinjojen rakentaminen uudistaminen (nyt ajankohtainen kaapelointien takia), rannan ruoppaukset, vesistöjen kunnostustyöt, kosteikkojen rakentaminen, virkistysalueiden hoito ym.

YHTEENVETO / KERTAUSTA

- Sovittava kunnan omien maiden käsittelystä:
  - Metsienhoito: Mikä suojeleluun, mikä muuhun käyttöön, mitä puulajeja tulisi säilyttää, lahopuun määrä, suurien puuyksilöiden säilyttäminen, suositaan lehtipuustoa, maaperän käsittelytapa, ym.
  - Virkistys- ja puistoalueiden hoito; vrt yllä, nurmikon tilalle niittyjä, suositaan alueen oman lajiston käyttöä
  - Perinnebiotooppien hoito, vähintään kohteen avoimena pitäminen
  - Hoitoa vaativien luontokohteiden hoito ja kohteiden ennallistaminen
  - Vieraslajien torjunta

HUOMIOITAVA LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMISESSA

- Valtakunnalliset suojelun keinot eivät turvaa monimuotoisuuden säilymistä koko maassa
- Tarvitaan kuntien omia toimenpiteitä
- Säilytetään jokaista kunnan eri luontotyyppiä riittävä määrä -> takaa myös lajiston suojelun
- Keskitytään arvokkaimpien kohteiden hoitoon
- Luonnonsuojelu on jokapäiväistä työtä